

KONSTEN ATT LEVA & KOMMATERA

Det är svårt med kommaterering. När ska punkten komma? Det finns korta meningar. Mycket korta. Det kan kännas rumphugget. Å andra sidan finns det väldigt långa meningar som fortsätter och fortsätter och strävar med all sin kraft för att komma framåt emot det mål som heter punkt då läsaren äntligen kan få en andningspunkt och fundera på vad han – eller hon – egentligen har läst och om det verkligen var nödvändigt, för att inte säga kontraproduktivt, att försöka klämma in så många ord i en enda lång mening.

Med varje punkt är något avslutat. Något mer kan komma, men då i en annan mening. Som tur är finns komma. Tänk vad bra att kunna skjuta in en liten bisats, som förhoppningsvis förtydligar, innan man sätter punkt. Jag gillar korta meningar. Språket blir, eller åtminstone kan bli, kort och kärnfullt. Dock får man akta sig för ett telegramspråk.

När jag nu läser vad jag skrivit hittills så får en tanke till landets många språkpoliser. Kommer denna krönika få dem att klia sig i huvudet och se ut som ett frågetecken eller stolt utropa: Rätt kommaterat! Det får vara hur som helst med den saken – tills vidare...

Livet har sin egen kommaterering. Frågetecknen är många. Och de varierar i storlek. Sammanhangen är också skiftande. Vissa frågetecken får vi leva med hela livet. Jag är inte säker på att de rättar ut sig vare sig på jorden eller i himlen. Varför? De kanske bara försvinner och blir icke-frågor som därmed inte behöver svar.

Det finns många kommateringar i livets randsituationer. Flera av mina nära och kära har dött på senare år. Döden kommaterar i livet. Döden har många frågetecken och några utropstecken, döden sätter en punkt men kommer också med ett komma. Döden väcker många frågor: Varför...? För vissa blir döden ett utropstecken: äntligen hemma hos Gud! För oss som blir kvar med jordisk adress sätter döden en punkt. Det är slut. Jorde-meningen är fullbordad. Slutpunkten har kommit.

Men ur ett annat perspektiv är döden ett kommatecken, vi tar sats för att fortsätta. Vi får leva med fråge- och utropstecken, sätta ett och annat komma, men inte punkt. För så länge det finns människor som hungrar så måste vi fortsätta. Så länge barn gråter kan vi inte sätta punkt. Så länge folk förföljs för sin tro får vi aldrig nöja oss med bara frågetecken. Så länge orättvisa består så måste vi ropa högt med tydliga utropstecken!

Det är svårt att leva och kommatöra. Beslut måste tas. Saker ska avslutas, som exempelvis denna krönika. Nya ska projekt påbörjas. Och livet måste levas framåt man kan bara förstås bakåt. Jag har många frågetecken, men det finns även ett och annat utropstecken. Och en ny mening kan stundtals skönjas, kommateringen fortsätter och livet går vidare...

Mats Tunehag

December 2006